

ОБГОВОРЕНО

на загальних зборах колективу
Яремчанської ЗОШ І-ІІІ ст. №1
(протокол № 2 від 24.10.2019)

СХВАЛЕНО

педагогічною радою
Яремчанської ЗОШ І-ІІІ ст. №1
(протокол № 12 від 30.10.2019)

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом від 31.10.2019 № 176

Директор школи
В. Холошніук І. Холошніук

**МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ
МІЖ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ:
ПЕДАГОГАМИ, УЧНЯМИ ТА БАТЬКАМИ
Яремчанської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1
Яремчанської міської ради Івано-Франківської області**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ПЛІДНА СПІВПРАЦЯ МІЖ УСІМА УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ҐРУНТУЄТЬСЯ НА ТАКИХ ТВЕРДЖЕННЯХ:

«Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства»

— *Стаття 1 Загальної декларації прав людини*

«Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особи і збільшення поваги до прав людини і основних свобод»

— *Частина 2 статті 26 Загальної декларації прав людини*

«Найкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто несе відповідальність за її освіту і навчання; насамперед таку відповідальність несуть її батьки»

— *Принцип 7 Декларації прав дитини, ухваленої резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року*

«Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору»

— *Закон України “Про освіту”*

Головним принципом співпраці всіх учасників освітнього процесу є принцип дитиноцентризму, тобто орієнтація на потреби учня. Освітній процес ґрунтується на співпраці педагогів, батьків та учнів. Саме взаємодія в межах трикутника “учень-учитель-батьки” створює простір для сучасної ефективної освіти.

В основу співпраці між усіма учасниками освітнього процесу мають бути покладені принципи педагогіки партнерства як складника концепції “Нова українська школа” (НУШ):

повага до особистості;

доброзичливість і позитивне ставлення;

довіра у відносинах;

діалог – взаємодія – взаємоповага;

розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв’язків);

принцип соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на принципах рівноправності, толерантності, академічної доброчесності, неприпустимості булінгу та психологічного насильства.

Співпраця має відбуватись на засадах обов'язковості розгляду пропозицій сторін; пріоритету узгоджувальних процедур; прозорості, відкритості та гласності; обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей; взаємної відповідальності сторін.

Дії та поведінка всіх учасників освітнього процесу в шкільному просторі та поза ним ґрунтуються на повазі до прав людини, прав дитини та дотриманні чинного законодавства України.

РОЗДІЛ 1. ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТИ

1.1. РОБОТА ГРОМАДСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Школа є осередком місцевої громади, мета існування якого – освіта і всебічний розвиток учнів, а також осередком спілкування і співпраці для місцевої громади міста. Низка засадничих рішень у житті школи, зокрема правила і регламенти, які не суперечать чинному законодавству, може ухвалюватися на засадах громадського самоврядування.

Ключові питання взаємодії між учасниками освітнього процесу в школі вирішуються на Загальних зборах, які формуються з представників шкільного самоврядування – педагогів, учнів та батьків. У разі потреби на Загальних зборах для вирішення поточних питань життя школи може бути обрана Координаційна рада, сформована з представників усіх учасників освітнього процесу. Координаційна рада може збиратися за потреби або регулярно – один раз на місяць. Адміністрація школи надає приміщення для роботи органів батьківського та учнівського самоврядування.

Запорука плідної роботи громадського самоврядування в школі – максимальна залученість усіх членів спільноти та ефективна комунікація між ними. Канали комунікації в школі мають бути доступними і зручними для всіх. Члени шкільної спільноти, які не мають можливості користуватися шкільним сайтом та/або месенджерами і сторінками в соцмережах, мають бути забезпечені зручними та зрозумілими для них формами комунікації і зворотного зв'язку на кшталт дощок оголошень у школі, скриньок, куди можна вкидати записки з пропозиціями тощо.

Показником дієвості громадського самоврядування в школі є налагоджені механізми зворотного зв'язку: забезпечена можливість для обговорень, питань,

петицій, голосувань, створення “банку пропозицій та ідей” тощо, врахування запитів і пропозицій у подальшій роботі.

Інструментом оцінки ефективності громадського самоврядування в школі може бути процедура самооцінки, яка проводиться за рішенням органів шкільного самоврядування. Самооцінка проходить у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи громадського самоврядування з урахуванням результатів опитування.

1.2. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ВСІХ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1.2.1. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧНІВ

Учень має право на:

- вільне коректне висловлення власних поглядів і думок;
 - поглядам учня приділяється належна увага у відповідності до віку й зрілості;
- вільний доступ до джерел інформації (бібліотека, знання й досвід вчителя тощо);
- свободу думок, совісті й релігії;
- навчання в рамках державних освітніх стандартів за типовим навчальним планом або за індивідуальними навчальними планами (у відповідності до медичних показників);
- додаткову допомогу вчителя в отриманні знань;
- відпочинок на перервах між уроками;
- конфіденційність повідомлення оцінки за відповідь або письмову роботу.

Учень повинен:

- стежити за своїм мовленням (вживати літературну лексику й уникати сленгу та нецензурних виразів);
- з повагою ставитися до будь-кого з учасників освітнього процесу чи обслуговуючого персоналу, не допускаючи некоректного, грубого ставлення або приниження їх честі й гідності;
- доброзичливо ставитися до інших учнів школи і не допускати виявів агресії та застосування грубої сили при вирішенні конфліктів;
- підтримувати чистоту й порядок в приміщеннях школи, бережливо ставитись до майна, що належить іншим;
- дотримуватися культури поведінки в їдальні та виконувати правила гігієни;
- приходити до школи до початку занять у чистому та охайному одязі;
- не виходити за територію школи без поважної причини впродовж уроків.

Правила поведінки на уроках:

- учень приходить до школи до початку уроків і готує усе необхідне для навчання приладдя;
- учень приносить на заняття усі необхідні підручники, зошити і письмове приладдя;
- на уроках учневі слід працювати організовано, зосереджено і дотримуватись правил роботи, встановлених учителем;
- на уроках не дозволяється жувати гумку, слухати музику, без дозволу вчителя користуватися мобільним телефоном та іншими речами, не пов'язаними з освітнім процесом;
- учень повинен подавати щоденник за першою вимогою вчителя.

Рекомендації до зовнішнього виду учнів:

- учні школи повинні приходити на заняття в одязі ділового стилю. Спортивний одяг призначений для занять фізкультурою, на інших уроках він недоречний;
- не рекомендується вживати зайву косметику й прикраси. За коштовні речі адміністрація школи відповідальності не несе;
- на святкові вечори, концерти учні обирають одяг за рекомендацією батьків та на власний розсуд.

1.2.2. ПРАВА Й ОBOB'ЯЗКИ БАТЬКІВ

Батьки мають право:

- на участь у суспільному житті школи (батьківські комітети класів, батьківський клуб тощо);
- на ознайомлення з ходом і змістом освітнього процесу, навчальним планом, за яким працює школа, та оцінками навчальних досягнень своїх дітей;
- на регулярні зустрічі з класним керівником дитини та іншими педагогічними працівниками школи (батьківські збори), а також на додаткову зустріч з учителем, якщо батьки вважають, що для цього є підстави;
- відвідування загальношкільних заходів;
- внесення пропозицій щодо вдосконалення роботи школи.

Батьки зобов'язані:

- забезпечити відвідування їх дитиною усіх навчальних занять відповідно до розкладу уроків, не допускати пропусків занять без поважних причин;
- у випадку пропуску занять дитиною повідомити класного керівника про причини відсутності й надати документи, що підтверджують ці причини (письмову заяву на ім'я директора школи або довідку від лікаря);
- забезпечити дитину всім необхідним для відвідування уроків;

- регулярно відвідувати батьківські збори, відвідувати школу за викликом класного керівника чи адміністрації;
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку школи (забирати дитину лише після закінчення уроків, не відволікати вчителя запитаннями під час занять);
- забезпечувати умови для позашкільної роботи дитини, підготовки до наступного дня занять та контролювати виконання учнем домашніх завдань;
- контролювати виконання дитиною обов'язків учнів;
- нести відповідальність за пошкодження дитиною шкільного майна та відшкодовувати матеріальні збитки у повному обсязі;
- з повагою ставитися до будь-кого з учасників освітнього процесу або обслуговуючого персоналу, не допускаючи некоректного, грубого ставлення або приниження їх честі та гідності.

1.2.3. ПРАВА Й ОBOB'ЯЗКИ УЧИТЕЛІВ

Учитель має право на:

- на участь у розробці і застосуванні методик виховання і навчання дітей у відповідності до освітньої програми школи;
- на вільний вибір і використання методик навчання й виховання, навчальних посібників і підручників;
- на підвищення кваліфікації;
- на захист професійної честі й гідності;
- на захист своїх інтересів самостійно або через посередника, в тому числі адвоката, у випадку дисциплінарного розслідування, пов'язаного із порушенням вчителем норм професійної етики;
- на конфіденційність дисциплінарного (службового) розслідування за винятком випадків, передбачених законом;
- вимагати від батьків створення нормальних умов для навчання дитини поза школою (робоче місце, режим дня);
- вимагати від батьків відвідування батьківських зборів.

Учитель зобов'язаний:

- діяти згідно з посадовою інструкцією вчителя (класного керівника);
- поважати право дитини на власну думку і переконання;
- оцінювати не особистість дитини, а її дії;
- не відпускати дітей з уроку раніше дзвоника без поважної причини;
- не відпускати дітей зі школи без спеціальних документів (медична довідка, заява батьків);
- своєчасно виставляти оцінки в щоденники учнів і класний журнал;

- заздалегідь попереджати батьків про батьківські збори та загальношкільні заходи;
- регулярно перевіряти щоденники та контролювати ознайомлення батьків із щоденником.

1.3. ПРИНЦИПИ ФІНАНСУВАННЯ ТА СПІВФІНАНСУВАННЯ

Фінансова діяльність шкільної спільноти ґрунтується на принципах відкритості, зрозумілості та прозорості. Можлива співучасть батьків у фінансових витратах школи є добровільною та може бути спрямована переважно на цільові проекти, що слугують покращенню освітнього процесу та розвитку школи як осередку місцевої громади і знайшли підтримку більшості класної або шкільної спільноти.

1.3.1 ФІНАНСУВАННЯ КОШТОМ ДЕРЖАВНОГО ТА МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТІВ

Усі члени шкільної спільноти мають вільний доступ до інформації про кошторис і фінансовий звіт школи. Окрім інформації про надходження й використання всіх отриманих коштів, адміністрація школи має надавати інформацію про запити на фінансування до засновників школи, місцевої влади, спонсорів тощо, а також відповіді на них.

Інформація про всі матеріальні цінності, отримані школою від батьків чи благодійних організацій, має бути опублікована на сайті школи. Керівництво закладу освіти обліковує їх відповідно до законодавства та зобов'язується використовувати їх лише в інтересах школи.

Адміністрація школи бере на себе зобов'язання подавати всю фінансову інформацію (або інформацію про всі кошти, які отримує школа з різних джерел) вчасно, достовірно і доступно для розуміння будь-якому учаснику освітнього процесу. Питання щодо кошторису та фінансового звіту вирішуються через звернення до адміністрації школи або управління освіти.

Один раз на рік директор публічно звітує про виконання річного плану школи та презентує план розвитку школи на наступний, а також пов'язані з цим планом очікувані фінансові потреби.

1.3.2. ДОДАТКОВЕ СПІВФІНАНСУВАННЯ СИЛАМИ БАТЬКІВ

Основною метою додаткового співфінансування силами батьків можуть стати цільові проекти, гроші на які збираються за принципом відкритого оголошення. Проект можуть оголосити адміністрація школи, вчитель, батьки або учні. Проект виноситься на розгляд спільноти (класу або школи) і реалізується, якщо отримує належне фінансування на добровільних засадах. Кожен з членів батьківської спільноти самостійно вирішує, чи бажає фінансово підтримати проект, і також самостійно визначає розмір власної фінансової участі.

Обов'язковою умовою такого співфінансування є оприлюднення переліку потреб та їхньої вартості.

Можливе співфінансування силами батьків здійснюється за принципами:

- добровільності: ніхто не може нікого примусити здавати гроші на будь-що;
- конфіденційності: без згоди людини ніхто не має права публічно оголошувати, узяла вона участь у співфінансуванні чи ні;
- прозорості та регулярної звітності.

Співфінансування школи силами батьків є частиною кошторису школи і відображається в звіті у графі “Надходження”. Гроші приймаються виключно в безготівковій формі та надходять на спецрахунок школи. Якщо батьки вирішили передати школі будь-які матеріальні цінності, останні мають бути взяті на облік за актом приймання-передачі з визначенням їхньої балансової вартості.

Батьки мають можливість контролювати та перевіряти реальні потреби школи в їхньому співфінансуванні. Наявність або відсутність грошей на рахунок школи або засновника можна перевірити через відкриті реєстри та/або відповідний запит на отримання публічної інформації до засновника школи.

РОЗДІЛ 2. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

МИ, ПЕДАГОГИ, БАТЬКИ ТА УЧНІ, ВИХОДИМО З ТОГО, ЩО: ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС МАЄ БУТИ СПРЯМОВАНИЙ НА ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК І ПОДАЛЬШУ УСПІШНУ САМОРЕАЛІЗАЦІЮ УЧНЯ В ДОРΟΣЛОМУ ЖИТТІ – ЯК ОСОБИСТОСТІ, ГРОМАДЯНИНА Й ФАХІВЦЯ.

2.1 ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В МЕЖАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Організація освітнього процесу ґрунтується перш за все на академічній свободі вчителя, праві вільного вибору ним форм, методів та засобів навчання і праві вчителя на педагогічну ініціативу. Адміністрація школи, батьківська та учнівська спільноти мають усебічно сприяти реалізації цих прав вчителя.

Водночас батьки та учні (старшокласники) можуть бути ініціаторами та/або брати участь у низці питань організації освітнього процесу, зокрема:

- у межах Типового навчального плану колективно обирати предмети варіативного складника освітньої програми з урахуванням запитів більшості або профорієнтаційних перспектив;
- подавати загальношкільні, класні або індивідуальні заявки на освітні, соціальні й культурні гранти;

- залучати батьків до організації майстер-класів та лекцій про різні спеціальності, а також екскурсій на виробництва, в офіси тощо; шукати можливості для отримання якомога ширшої інформації про сучасні професії та соціальні компетентності.

Важливою умовою ефективності освітнього процесу є неупереджене, прозоре та зрозуміле оцінювання. Критерії оцінювання усних та письмових відповідей, контрольних, самостійних робіт, рефератів, проектів тощо є прозорими, справедливими та зрозумілими для всіх. Затверджені МОН критерії оцінювання мають бути вивішені в класах, на інформаційній дошці в школі, розміщені на сайті школи тощо. Механізмом перевірки якості освіти в школі, зокрема, може бути процедура самооцінки, яка проводиться у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

2.2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПОЗА МЕЖАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Позаурочна діяльність має бути спрямована на:

- всебічний розвиток учнів, зокрема, їхнього емоційного інтелекту, комунікаційних навичок, ініціативності та творчості;
- виявлення і розвиток талантів;
- налагодження та укріплення партнерських зв'язків між членами спільноти: батьками, педагогами та дітьми. Вітається і заохочується будь-яка спільна діяльність батьків і дітей, батьків і вчителів, педагогів і дітей та всіх разом: наставництво старшокласників над учнями молодших класів, “школа для батьків” під проводом учителів або адміністрації школи, гуртки, лекції та інша освітня активність для освітян і батьків, спільне дозвілля, екскурсії тощо.

Усім учням має бути надана можливість спробувати себе в творчих видах діяльності та взяти участь у відповідних конкурсах, виставках, змаганнях тощо: критеріями участі в творчих конкурсах є не наявність відповідних навичок, а виключно бажання учня. Форма і зміст таких заходів обираються та плануються спільно з учнями; пріоритетом у виборі форм позаурочної творчої активності є побажання учнів.

У позаурочний час учні за бажанням можуть брати участь в олімпіадах з навчальних предметів; відповідний учитель надає допомогу в підготовці. Успішна участь в олімпіадах не є обов'язком учнів; будь-який результат на олімпіаді або відмова від участі не можуть бути причиною засудження чи покарання з боку вчителя або адміністрації школи.

Запорукою добровільної участі в позаурочній діяльності є її відкрита програма та попереднє оголошення загальношкільних учнівських заходів, що

обговорюється та пропонується заздалегідь на кожен місяць або семестр. Такий порядок дає можливість охочим заздалегідь визначитись, у яких видах позаурочної діяльності вони б хотіли взяти участь. Учні та батьки можуть вносити свої пропозиції на наступний рік і брати участь у складанні програми заходів.

Механізмом перевірки ефективності позаурочної діяльності в школі може бути опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

РОЗДІЛ 3. БЕЗПЕКА В ШКОЛІ

МИ, ПЕДАГОГИ, БАТЬКИ ТА УЧНІ, ВИХОДИМО З ТОГО, ЩО: ОBOB'ЯЗКОВИМ ЕЛЕМЕНТОМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ Є ЗАДОВОЛЕННЯ ДЛЯ ВСІХ ЙОГО УЧАСНИКІВ НА НАЛЕЖНОМУ РІВНІ ОСНОВНИХ ПОТРЕБ ЛЮДИНИ (ЗОКРЕМА ФІЗІОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОТРЕБ У БЕЗПЕЦІ – ФІЗИЧНІЙ І ПСИХОЛОГІЧНІЙ).

3. 1. СПРИЯТЛИВЕ ФІЗИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Серед основних фізичних потреб усіх учасників освітнього процесу в шкільному середовищі є такі:

- вільний доступ до свіжого повітря.
- вільний доступ до питної води. Фонтанчики або кулери з питною водою мають бути завжди доступними всім учасникам освітнього процесу в школі;
- вільний доступ до туалета. Шкільні туалети мають відповідати потребам людини в повазі до її гідності та сучасним гігієнічним нормам. Туалети мають бути облаштовані індивідуальними кабінками з дверима, що зачиняються, сучасними сантехнічними системами, забезпечені туалетним папером, водою та милом для миття рук;
- доступна якісна їжа. У школі має бути організовано гаряче харчування. Одним з критеріїв вибору оператора, що організовує роботу шкільної їдальні, має стати надання сучасного збалансованого харчування. Вітається також осучаснення інтер'єру їдальні, посуду та естетики подачі страв, а також забезпечення вибору учнями страв з урахуванням їхніх смаків.
- надання домедичної допомоги в разі потреби.

3.2. БЕЗПЕЧНЕ ТА КОМФОРТНЕ ПСИХОСОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Усі учасники освітнього процесу підтримують дружню, заохочувальну і комфортну атмосферу в школі та в освітньому просторі, ставляться один до

одного з повагою. Психологічне насильство та булінг є неприпустимими в стосунках між усіма учасниками освітнього процесу. Правила школи та регламенти взаємодії учасників освітнього процесу мають передбачати комфортне психологічне середовище для всіх і кожного.

У школі організовується психологічна та соціально-педагогічна підтримка учнів. Інструментом вимірювання рівня психологічного комфорту в школі є анкетування всіх учасників освітнього процесу.

Проблеми з порушенням правил дружності та взаємоповаги в школі вирішуються на рівні адміністрації школи. Конфлікти можуть розв'язуватися за допомогою психологічної служби школи, класного керівника, керівництва школи. Звернення учасників освітнього процесу до керівництва школи розглядається в якнайкоротші строки.

Розгляд та розв'язання конфліктів також можуть здійснюватися Загальними зборами школи, засновником закладу освіти (органом управління у сфері освіти, який діє від імені засновника). Шкільна процедура розв'язання конфліктів не позбавляє особу права звернутись до суду або до освітнього омбудсмена.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Текст Меморандуму може змінюватися залежно від того, яких домовленостей дійдуть кожна зі сторін – педагоги, учні та батьки. Цей документ схвалюється на засіданні педагогічної ради школи після його обговорення на Загальних зборах або в інший спосіб, який передбачає активність усіх учасників освітнього процесу та затверджується наказом директора школи.

Жодне положення цього Меморандуму не звільняє від відповідальності за порушення норм чинного законодавства і не може змінювати прямі норми законодавства щодо юридичної відповідальності